

Dvojročná priemyselná škola tehliarska v Batizovciach 1954 – 1963

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13429	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Dvojročná priemyselná škola tehliarska v Batizovciach	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1954 – 1963	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	1,60 bm (25 kusov úradných kníh a 5 škatúl spisov a účtovného materiálu)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Dvojročná priemyselná škola tehliarska v Batizovciach	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>Učňovské školy začali na Slovensku vznikať po roku 1945, čo súviselo s rozvojom výrobných síl a spoločensko-ekonomických vzťahov.</p> <p>Prvé právne normy, ktoré sa týkali učňovských škôl, boli nariadenia Slovenskej národnej rady č. 5/1944 a 34/1945 Zb. SNR, ktoré ich poštátňili. Nedostatky v učňovskom školstve odstránil zákon č. 95/1948 Zb., ktorým sa premenovali na základné odborné školy a zaradili sa medzi školy III. stupňa. Zmenili sa na povinné trojročné školy s možnosťou štúdia pre všetku mládež, ktorá nechodila do inej školy III. stupňa. Učňovské školstvo sa zmenilo vydaním zákona č. 96/1950 Zb. z 12. júla 1950 o pracujúcom doraste v školskom roku 1950/1951.</p> <p>Pri povereníctve sociálnej starostlivosti bolo zriadené Slovenské ústredie pracujúceho dorastu. Zákon súčasne stanovil, aby sa pri závodoch zriadili strediská pracujúceho dorastu, ktoré mali pozostávať z učňovského pracoviska (dielne), zo základnej odbornej školy a z domova pracujúceho dorastu. Keďže tieto mali veľa nedostatkov, mali ich nahradiť od 1. septembra 1952 podľa zákona č. 110/1951 Zb. učilištia štátnych pracovných záloh. Budovali sa tri skupiny</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>učilišť:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. banícke učilištia pri závodoch na ťažbu rúd, uhlia a nafty 2. železničné učilištia 3. odborné učilištia pri ostatných podnikoch, závodoch a stavbách <p>Novým typom škôl po zrušení stredísk pracujúceho dorastu a základných odborných škôl boli závodné učňovské školy, ktoré zriaďovali ústredné rezortné úrady spravidla pri závodoch, ktoré súčasne tieto školy riadili. Keďže existencia týchto škôl bola závislá na hospodárskych a politických pomeroch, ich existencia nebola stála.</p> <p>Zákon č. 89/1959 Zb. z 12. decembra 1958 o výchove dorastu na povolania v učňovskom pomere zmenil organizáciu učňovských škôl do troch kategórii:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) odborné učilištia b) učňovské strediská c) učňovské školy <p>Jednotlivé učebné odbory, ktoré sa na týchto školách vyučovali do konca školského roku 1964/1965, boli zverejnené vo vyhláske Ministerstva školstva a kultúry č. 67 z 28. februára 1959 o učebných odboroch. Rozdelené boli do 15 skupín podľa typovej kvalifikácie odvetví národného hospodárstva. Učebné odbory vyhlasovalo každý rok Ministerstvo školstva a kultúry. Boli to vyhlášky číslo 73/1961 Zb., 57/1962 Zb., 83/1962 Zb., 35/1963 Zb. a 75/1964 Zb.</p> <p>Dvojiročná priemyselná škola tehliarska v Batizovciach bola zriadená na základe uznesenia kolégia Povereníctva stavebníctva zo dňa 30. apríla 1953 ako rozpočtová preddavková organizácia. Škola začala fungovať školským rokom 1954/1955. Vznikla pre potreby štúdia pracujúcich z Baťovej tehelne, ktorá v obci pôsobila.</p> <p>Riaditeľom školy bol Jozef Čarnogurský a stálymi učiteľmi Ing. Rudolf Kopin, Jozef Starúch, Ladislav Luben a ďalších sedem učiteľov. Do školy boli prijímaní študenti na základe výsledkov prijímacích skúšok po dovŕšení 16 rokov. Počas štúdia poberali štipendium a boli zamestnancami podniku. Okrem vyučovacích predmetov mohli študenti navštevovať aj odborné kurzy paličov, tehliarskych majstrov a vedúcich sušiarňí. Tehliarsku školu navštevovalo 40 – 60 študentov. Študenti mali počas štúdia a prázdnin zabezpečenú prevádzkovú prax v tehliarskych závodoch. Tehelňu, ktorá bola 15. apríla 1950 znárodnená, prevzali Východoslovenské tehelne, n. p., Košice. Dvojiročná priemyselná škola tehliarska bola pod správou Východoslovenských tehelní, n. p. Košice do 31. decembra 1955. Keďže sa zistilo, že miestna tehelňa vyrábala nekvalitný materiál, bola vyradené z prevádzky a výroba tehál bola zastavená. Z tehelne sa stalo Vývojové pracovisko tehliarske v Batizovciach, ktoré patrilo oddeleniu technického rozvoja Východoslovenských tehelní, n. p., Košice. Od 1. januára 1956 školu prevzalo Povereníctvo stavebníctva. V marci 1961 bola škola premenovaná na Školské stredisko Ministerstva výstavby.</p>	
--	--	--	--

		<p>V roku 1961 bolo dvojročné štúdium pozmenené na trojročné a jeden ročník trval šesť mesiacov. Podľa návrhu Okresného národného výboru – odboru školstva a kultúry v Poprade sa mala táto škola zmeniť na Priemyselnú školu chemickú, smer silikáty, odbor tehliarstvo a výroba žiaruvzdorných hmôt vo Svite pri Strednej priemyselnej škole chemickej vo Svite. Školské stredisko ministerstva výstavby bolo zmenené na pobočku Strednej priemyselnej školy chemickej vo Svite s účinnosťou od 1. januára 1962. Táto škola mala 2 triedy a poslucháči boli vyberaní z pracovísk Ministerstva výstavby.</p> <p>Na základe úradného oznámenia zástupcu Ministerstva výstavby v Batizovciach bola Dvojročná škola tehliarska 31. marca 1963 zrušená z dôvodu, že sa na štúdium prihlásilo málo študentov. Bol to aj dôsledok nedostatku už aj tak málo kvalitnej suroviny, ktorá mala vysoký obsah vápencových hmôt a vplyvom poveternostných zmien sa rozpadávala. Pre nedostatok suroviny bola v roku 1967 zastavená aj prevádzka vo Vývojovom pracovisku tehliarskom v Batizovciach.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Archívny fond pochádza z činnosti Dvojročnej priemyselnej školy tehliarskej v Batizovciach. Fyzický stav archívneho materiálu bol po prevzatí do Štátneho okresného archívu v Poprade v roku 1963 a 1967 v dobrom stave. V súčasnosti sa nachádza v budove Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie č. 18 v Poprade. Archívny fond usporiadala a inventarizovala v roku 1984 Mária Dikantová.</p>	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Fond bol do Štátneho okresného archívu v Poprade odovzdaný 22. apríla 1963 a 2. januára 1967. Prírastky boli zaevidované do knihy prírastkov 22. apríla 1963 pod číslom 144 a 2. januára 1967 pod číslom 177.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	<p>Archívny materiál z fondu je možné využiť pri štúdiu regionálnych dejín okresu Poprad a dejín obce Batizovce, pri štúdiu školstva, priemyslu a hospodárstva v regióne. Obsahuje informácie o učiteľoch, študentoch a ostatných zamestnancoch školy a o forme a spôsobe vyučovania na tejto škole. Svojím obsahom sú zaujímavé školské osnovy a zápisnice, ktoré poskytujú prehľad o spôsobe vyučovania. Ďalej sú to triedne knihy, zoznamy absolventov školy, zápisnice z porád, dokumenty týkajúce sa pracovných kurzov pre študentov a o večernom štúdiu pre pracujúcich. Tento fond obsahuje rozvrhy hodín a učebné plány pre jednotlivé ročníky, študijne osnovy nielen Dvojročnej priemyselnej školy tehliarskej v Batizovciach, ale aj Priemyselnej školy stavebných hmôt v Hodoníne. Taktiež sú vo fonde zastúpené dokumenty k majetku školy, účtovný materiál – rozpočty, mzdové listy zamestnancov a rozborov hospodárenia školy. Fond obsahuje úradné knihy z rokov 1954 – 1962 v počte 25 kusov, spisy administratívne z rokov 1954 – 1963, spisy rôzne z roku 1955 a účtovný materiál z rokov 1955 – 1963.</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling	<p>Vyrad'ovanie a hodnotenie písomností škôl sa riadilo podľa výnosu Povereníctva školstva a osvetu o vyrad'ovaní písomností v odbore pôsobnosti Povereníctva školstva a osvetu</p>	Vyrad'ovanie a

	information	z 1. septembra 1953 číslo 69029/1953 a smerníc pre vyradovanie písomností v odbore pôsobnosti Ministerstva školstva a kultúry z 1. apríla 1960 číslo 10 324/60. Fond bol do bývalého štátneho okresného archívu odovzdaný a ponechaný na archivovanie v množstve 1,60 bm.	hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a prírastky sú nepravdepodobné.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Pre usporiadanie fondu bolo využité diplomatické hľadisko - úradné knihy, spisový materiál, účtovný materiál a ostatný materiál. V rámci týchto skupín je materiál usporiadaný chronologicky. Pre skupinu 2.2. Spisy rôzne boli pre lepší prehľad písomnosti uložené podľa pôvodného usporiadania. Týka sa to týchto písomností: osnovy pre školy, učebný rozvrh, klasifikačné konferencie, zápisnice z klasifikačných porad, záverečných skúšok a iné. Účtovný materiál pozostáva z mzdových listov, z plánu a plnenia rozpočtu. Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený formou inventára v štruktúre: 1. Úradné knihy 2. Spisový materiál 2.1. Spisy administratívne 2.2. Spisy rôzne 3. Účtovný materiál	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Dikantová, Mária: Dvojročná priemyselná škola tehliarska v Batizovciach. 1954 – 1963. Inventár. Poprad 1984.	Vyhľadávacie

			pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie 18, 20, 058 01 Poprad	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Archívne fondy úradov miestnej štátnej správy na okresnej úrovni pôsobiacich v období existencie pôvodcu fondu: Miestny národný výbor v Batizovciach 1945 – 1990 Miestny národný výbor v Poprade (1931) 1945 – 1982 Okresný národný výbor v Poprade, odbor školstva a kultúry (1940) 1950 – 1960 (1961) Okresný národný výbor v Poprade, odbor školstva, mládeže a telesnej výchovy (1959) 1960 - 1990	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	SOJÁK, Marián et al. <i>Batizovce v zrkadle dejín</i> . Batizovce : Obecný úrad, 2004. CHALUPECKÝ, Ivan et al. <i>Dejiny Popradu</i> . Košice : Oriens, 1998. MALOVCOVÁ, Božena et al. <i>História jednej myšlienky Svit (1934 – 2009)</i> . Spišská Nová Ves : Bambow, 2009. BILČÍK, Jozef: Vývoj školstva na Slovensku do roku 1960 a spracovávanie písomností škôl. In <i>Slovenská archivistika</i> , 1973, roč. 7, s. 26 – 56.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis archívneho fondu pripravila Mgr. Jozefína Vargová	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	20. 07. 2017	Dátum vyhotovenia

			opisu
--	--	--	-------